

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра управління персоналом, економіки праці та економічної
теорії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 проф. Т. А. Костишина

«_27_» __ червня ____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни: «Маніпуляційна стійкість у ділових комунікаціях»
«Економіка»

освітня програма:

051 «Економіка»

спеціальність:

05 «Соціальні та поведінкові науки»

галузь знань:

доктор філософії

ступінь вищої освіти:

Робоча програма навчальної дисципліни «Маніпуляційна стійкість у ділових комунікаціях» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії

Протокол від «27» червня 2024 року №10

ПОЛТАВА – 2024

Укладач:

Костишина Т.О., завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Полтавського університету економіки і торгівлі», д. е. н., професор

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Економіка» спеціальності 051 Економіка ступеня доктор філософії

 Т. А. Костишина

«_27_» _06_____2024 року

ЗМІСТ

Розділ 1.	Опис навчальної дисципліни	4
Розділ 2.	Перелік компетентностей та програмні результати навчання	5
Розділ 3.	Програма навчальної дисципліни	7
Розділ 4.	Тематичний план вивчення навчальної дисципліни	10
Розділ 5.	Оцінювання результатів навчання	20
Розділ 6.	Інформаційні джерела	22
Розділ 7.	Програмне забезпечення навчальної дисципліни	24

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Маніпуляційна стійкість у ділових комунікаціях»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити:</i> Філософія науки і методи наукових досліджень, Метафізика економіки <i>Постреквізити:</i> Навчальна дисципліна сприяє розвитку науково-дослідницької діяльності здобувачів освіти в рамках індивідуальної освітньої траєкторії	
Мова викладання	Українська	
Статус дисципліни: вибіркова професійна		
Курс/семестр вивчення	2 / 2	
Кількість кредитів ЄКТС/кількість модулів	5 / 2	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 2 семестр –150		
– лекції: 2 семестр – 20		
– семінарські заняття: 2 семестр – 40		
– самостійна робота: 2 семестр – 90		
– вид підсумкового контролю: 2 семестр – ПМК (залік)		
Заочна форма навчання:		
Кількість годин: 2 семестр – 150		
– лекції: 2 семестр – 8		
– практичні заняття: 2 семестр – 8		
– самостійна робота: 2 семестр – 134		
– вид підсумкового контролю: 2 семестр – ПМК (залік)		

Розділ 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів здатності ідентифікувати та економічно інтерпретувати маніпулятивні механізми у ділових комунікаціях, моделювати їх вплив на економічні рішення та поведінкові моделі організацій, а також розробляти управлінські механізми маніпуляційної стійкості в умовах інформаційної асиметрії та невизначеності.

Основні завдання вивчення навчальної дисципліни:

- аналізувати вплив маніпулятивних механізмів у ділових комунікаціях на економічні рішення та організаційну поведінку;
- оцінювати стратегічні, тактичні та оперативні наслідки інформаційної асиметрії та маніпуляцій;
- моделювати сценарії маніпулятивного впливу на поведінку економічних суб'єктів;
- розробляти управлінські механізми та стратегії підвищення маніпуляційної стійкості в корпоративних і бізнес-процесах.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна «Маніпуляційна стійкість у ділових комунікаціях», програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повиненоволодіти здобувач
<p>Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку (ПРН01)</p> <p>Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках (ПРН03)</p> <p>Планувати і виконувати</p>	<p>Здатність абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК01)</p> <p>Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору і з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності (ЗК05)</p> <p>Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей (СК01)</p> <p>Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції (СК05)</p> <p>Здатність аналізувати та оцінювати вплив маніпулятивних механізмів у ділових комунікаціях на економічні рішення та поведінку організацій (додаткова СК)</p>

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повиненоволодіти здобувач
<p>емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми (ПРН08)</p> <p>Здійснювати системний аналіз маніпулятивних механізмів у ділових комунікаціях та оцінювати їхній вплив на прийняття економічних рішень (додатковий ПРН)</p>	

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Програмний зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Маніпуляції та економічні рішення: теорія та моделі

Тема 1. Маніпуляції як фактор прийняття економічних рішень

Сутність маніпуляції як економічного феномену. Маніпуляція як спосіб зміни структури інформації, стимулів і очікувань економічних агентів. Маніпулятивний вплив у системі прийняття економічних рішень. Зміщення раціональності та когнітивні викривлення. Асиметрія інтерпретації даних. Обмежена раціональність і поведінкові фактори економічного вибору. Маніпуляції як елемент стратегічної поведінки агентів у конкурентному середовищі. Вплив маніпулятивних сигналів на інвестиційні, фінансові та управлінські рішення. Економічні наслідки маніпулятивного впливу. Неefективність розподілу ресурсів. Зростання трансакційних витрат. Помилки стратегічного вибору. Посилення ризиків. Маніпуляція як передумова формування інституційних обмежень та механізмів регулювання.

Тема 2. Інформаційна асиметрія в економіці та її наслідки

Сутність інформаційної асиметрії та її роль у ринкових відносинах. Типи асиметрії: прихована інформація, приховані дії, селективне повідомлення. Вплив на поведінку економічних агентів та ринкову ефективність. Моральний ризик та проблеми adverse selection. Наслідки для розподілу ресурсів, ціноутворення та конкуренції. Вплив на ринки та рішення економічних суб'єктів. Методи оцінки та моделювання інформаційної асиметрії. Використання економічних інструментів для зменшення ризиків та невизначеності.

Тема 3. Економічні моделі аналізу маніпулятивного впливу

Теоретичні основи економічного моделювання маніпуляцій. Моделі оцінки стратегічної поведінки агентів. Використання ігор та сигналів для аналізу впливу на економічні рішення. Моделювання ризиків та невизначеності у прийнятті рішень. Оцінка ефективності ресурсного розподілу під впливом маніпулятивних факторів. Інструменти симуляції економічних сценаріїв та прогнозування наслідків маніпуляцій. Використання моделей для розробки управлінських механізмів стійкості.

Тема 4. Маніпуляції в корпоративних комунікаціях та бізнес-процесах

Форми маніпуляцій у внутрішніх та зовнішніх комунікаціях організації. Вплив на управлінські рішення, корпоративну стратегію та організаційну поведінку. Маніпулятивні сигнали у взаємодії підрозділів, команд та бізнес-партнерів. Використання інформаційних потоків для контролю, координації та стимулювання поведінки агентів. Наслідки для ефективності бізнес-процесів, розподілу ресурсів та оптимізації витрат. Економічні ризики від маніпуляцій у корпоративному середовищі. Методи оцінки, моделювання та прогнозування впливу на результати діяльності. Розгляд прикладів маніпуляцій у корпоративних кейсах та вплив на прийняття стратегічних рішень.

Тема 5. Економічний аналіз маніпуляцій у переговорних процесах і контрактних угодах

Маніпуляції у переговорах як інструмент впливу на економічні результати. Вплив маніпулятивних тактик на прийняття рішень. Роль асиметрії інформації та когнітивних обмежень у переговорних процесах. Використання стратегічних сигналів для зміни очікувань партнерів. Економічні наслідки маніпуляцій для контрактних умов, ризиків та транзакційних витрат. Методи оцінки ефективності переговорів та оптимізації угод. Моделювання сценаріїв впливу маніпуляцій на фінансові та стратегічні результати. Приклади практичних кейсів та управлінських рішень для підвищення стійкості організації.

Модуль 2. Механізми маніпуляційної стійкості

Тема 6. Оцінка економічної вразливості до маніпуляцій

Визначення та критерії економічної вразливості організації до маніпулятивного впливу. Ідентифікація внутрішніх і зовнішніх джерел маніпуляцій. Методи оцінки ризиків для фінансових, інвестиційних та управлінських рішень. Вплив інформаційних потоків та асиметрії на ефективність організаційних процесів. Аналіз структурних, поведінкових та системних факторів вразливості. Використання економічних інструментів для кількісної та якісної оцінки ризиків. Моделювання потенційних сценаріїв впливу маніпуляцій на ресурси та стратегічний вибір. Приклади практичних кейсів та управлінських підходів для зниження вразливості.

Тема 7. Стратегії протидії маніпуляціям у корпоративних рішеннях

Ідентифікація основних видів маніпулятивного впливу в організації. Розробка внутрішніх політик та процедур для зниження ризиків. Використання контрольних механізмів у прийнятті рішень.

Методи перевірки достовірності інформації та критичного аналізу даних. Інструменти стратегічного планування для зменшення впливу маніпуляцій. Використання економічного моделювання для оцінки ефективності протидії. Практичні кейси з корпоративної діяльності та приклади впровадження механізмів стійкості. Формування культури прозорості, етики та відповідальності у прийнятті рішень.

Тема 8. Маніпуляції на ринку та інформаційна безпека організацій

Форми маніпуляцій на фінансових та товарних ринках. Вплив маніпулятивних сигналів на ціни, попит і пропозицію. Ризики від спотворення інформації та ринкових очікувань. Методи оцінки вразливості ринкових процесів та агентів. Інформаційна безпека як засіб захисту корпоративних інтересів. Використання економічного моделювання для прогнозування наслідків маніпуляцій. Практичні кейси порушень ринкових правил та їх економічні наслідки. Розробка управлінських стратегій для підвищення стійкості та мінімізації ризиків.

Тема 9. Формування корпоративної маніпуляційної стійкості

Концепція цілісної корпоративної маніпуляційної стійкості. Інтеграція політик, процедур та практик управління в єдину систему. Роль організаційної культури, етики та прозорості у підвищенні стійкості. Формування внутрішніх стандартів прийняття рішень і взаємодії підрозділів. Вплив стійкості на стратегічну поведінку агентів та конкурентоспроможність організації. Економічні ефекти від зниження ризиків маніпулятивного впливу. Використання комплексних підходів до оцінки та адаптації процесів організації. Приклади інтеграції стійкості у корпоративну стратегію та управлінські практики.

Тема 10. Маніпулятивні ризики стратегічного управління організацією

Ідентифікація маніпулятивних ризиків у стратегічному управлінні. Вплив маніпулятивних дій на довгострокові економічні та інвестиційні рішення. Аналіз взаємозв'язку між інформаційною асиметрією та стратегічною невизначеністю. Наслідки для ефективності ресурсного розподілу та досягнення корпоративних цілей. Використання економічних інструментів для оцінки ризиків і стратегічного планування. Розробка механізмів мінімізації впливу маніпуляцій на ключові рішення організації. Приклади практичних кейсів та стратегічних підходів для підвищення стабільності та конкурентоспроможності.

Розділ 4 – Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1 – Тематичний план навчальної дисципліни «Маніпуляційна стійкість у ділових комунікаціях» для ЗдВО денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Маніпуляції та економічні рішення: теорія та моделі					
Тема 1. Маніпуляції як фактор прийняття економічних рішень <i>Лекція 1</i> 1. Сутність маніпуляції як економічного феномену та її прояви у ділових комунікаціях 2. Маніпулятивний вплив у системі прийняття економічних рішень 3. Маніпуляції як елемент стратегічної поведінки агентів 4. Економічні наслідки маніпулятивного впливу	2	Тема 1. Маніпуляції як фактор прийняття економічних рішень 1. Сутність маніпуляції як економічного феномену та її прояви у ділових комунікаціях 2. Маніпулятивний вплив у системі прийняття економічних рішень 3. Маніпуляції як елемент стратегічної поведінки агентів 4. Економічні наслідки маніпулятивного впливу	4	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>	8

<p>Тема 2. Інформаційна асиметрія в економіці та її наслідки <i>Лекція 2</i></p> <p>1. Поняття та джерела інформаційної асиметрії 2. Економічні наслідки інформаційної асиметрії 3. Моделі та інструменти аналізу інформаційної асиметрії 4. Передумови формування маніпуляційної стійкості в умовах невизначеності та асиметрії</p>	2	<p>Тема 2. Інформаційна асиметрія в економіці та її наслідки</p> <p>1. Поняття та джерела інформаційної асиметрії 2. Економічні наслідки інформаційної асиметрії 3. Моделі та інструменти аналізу інформаційної асиметрії 4. Передумови формування маніпуляційної стійкості в умовах невизначеності та асиметрії</p>	4	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	8
<p>Тема 3. Економічні моделі аналізу маніпулятивного впливу <i>Лекція 3</i></p> <p>1. Теоретичні основи моделювання маніпуляційної поведінки 2. Моделі маніпуляційної поведінки економічних агентів 3. Інструменти симуляції та прогнозування наслідків маніпуляцій 4. Моделювання механізмів маніпуляційної стійкості</p>	2	<p>Тема 3. Економічні моделі аналізу маніпулятивного впливу</p> <p>1. Теоретичні основи моделювання маніпуляційної поведінки 2. Моделі маніпуляційної поведінки економічних агентів 3. Інструменти симуляції та прогнозування наслідків маніпуляцій 4. Моделювання механізмів маніпуляційної стійкості</p>	4	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	8

<p>Тема 4. Маніпуляції в корпоративних комунікаціях та бізнес-процесах <i>Лекція 4</i></p> <p>1. Форми маніпуляцій у внутрішніх та зовнішніх комунікаціях організації 2. Маніпулятивні сигнали у внутрішньокорпоративній взаємодії 3. Маніпулятивні сигнали у зовнішньокорпоративній взаємодії 4. Економічні наслідки маніпуляцій на бізнес-процеси та результати діяльності</p>	2	<p>Тема 4. Маніпуляції в корпоративних комунікаціях та бізнес-процесах</p> <p>1. Форми маніпуляцій у внутрішніх та зовнішніх комунікаціях організації 2. Маніпулятивні сигнали у внутрішньокорпоративній взаємодії 3. Маніпулятивні сигнали у зовнішньокорпоративній взаємодії 4. Економічні наслідки маніпуляцій на бізнес-процеси та результати діяльності</p>	4	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	8
<p>Тема 5. Економічний аналіз маніпуляцій у переговорних процесах і контрактних угодах <i>Лекція 5</i></p> <p>1. Маніпуляції у переговорах як інструмент впливу 2. Роль інформаційної асиметрії у переговорних процесах 3. Стратегічні сигнали та моделювання впливу на контрактні рішення 4. Економічні наслідки для контрактних угод</p>	2	<p>Тема 5. Економічний аналіз маніпуляцій у переговорних процесах і контрактних угодах</p> <p>1. Маніпуляції у переговорах як інструмент впливу 2. Роль інформаційної асиметрії у переговорних процесах 3. Стратегічні сигнали та моделювання впливу на контрактні рішення 4. Економічні наслідки для контрактних угод</p>	4	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	8
Поточна модульна робота 1					5
Разом за модулем 1		10	20		45
Модуль 2. Механізми маніпуляційної стійкості					

<p>Тема 6. Оцінка економічної вразливості до маніпуляцій <i>Лекція 6</i></p> <p>1. Визначення та критерії маніпуляційної вразливості 2. Інструменти ідентифікації джерел маніпуляцій 3. Оцінка маніпуляційних ризиків та вразливостей 4. Моделювання впливу маніпуляційних ризиків</p>	2	<p>Тема 6. Оцінка економічної вразливості до маніпуляцій</p> <p>1. Визначення та критерії маніпуляційної вразливості 2. Інструменти ідентифікації джерел маніпуляцій 3. Оцінка маніпуляційних ризиків та вразливостей 4. Моделювання впливу маніпуляційних ризиків</p>	4	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	8
<p>Тема 7. Стратегії протидії маніпуляціям у корпоративних рішеннях <i>Лекція 7</i></p> <p>1. Ідентифікація видів маніпуляцій в організації 2. Стратегічне планування як засіб зниження маніпулятивної вразливості 3. Розробка внутрішніх механізмів зниження маніпуляційних ризиків 4. Формування культури прозорості, етики та доброчесності у прийнятті рішень.</p>	2	<p>Тема 7. Стратегії протидії маніпуляціям у корпоративних рішеннях</p> <p>1. Ідентифікація видів маніпуляцій в організації 2. Стратегічне планування як засіб зниження маніпулятивної вразливості 3. Розробка внутрішніх механізмів зниження маніпуляційних ризиків 4. Формування культури прозорості, етики та доброчесності у прийнятті рішень.</p>	4	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	8

<p>Тема 8. Маніпуляції на ринку та інформаційна безпека організації <i>Лекція 8</i></p> <p>1. Форми маніпуляцій на фінансових та товарних ринках 2. Вплив маніпулятивних сигналів на ціни, попит і пропозицію 3. Методи оцінки вразливості ринкових процесів 4. Інформаційна безпека та управлінські стратегії підвищення стійкості</p>	2	<p>Тема 8. Маніпуляції на ринку та інформаційна безпека організації</p> <p>1. Форми маніпуляцій на фінансових та товарних ринках 2. Вплив маніпулятивних сигналів на ціни, попит і пропозицію 3. Методи оцінки вразливості ринкових процесів 4. Інформаційна безпека та управлінські стратегії підвищення стійкості</p>	4	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	8
<p>Тема 9. Формування корпоративної маніпуляційної стійкості <i>Лекція 9</i></p> <p>1. Концепція цілісної корпоративної маніпуляційної стійкості 2. Формування системи управління маніпуляційною стійкістю 3. Комплексні підходи до оцінки та адаптації маніпуляційною стійкістю 4. Вплив маніпуляційної стійкості на стратегічну поведінку</p>	2	<p>Тема 9. Формування корпоративної маніпуляційної стійкості</p> <p>1. Концепція цілісної корпоративної маніпуляційної стійкості 2. Формування системи управління маніпуляційною стійкістю 3. Комплексні підходи до оцінки та адаптації маніпуляційною стійкістю 4. Вплив маніпуляційної стійкості на стратегічну поведінку</p>	4	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	8

Тема 10. Маніпулятивні ризики стратегічного управління організацією Лекція 10 1. Ідентифікація маніпулятивних ризиків у стратегічному управлінні 2. Вплив маніпулятивних ризиків на досягнення корпоративних цілей 3. Механізми мінімізації маніпуляційного впливу на організаційні рішення 4. Економічні ефекти від зниження ризиків маніпулятивного впливу	2	Тема 10. Маніпулятивні ризики стратегічного управління організацією 1. Ідентифікація маніпулятивних ризиків у стратегічному управлінні 2. Вплив маніпулятивних ризиків на досягнення корпоративних цілей 3. Механізми мінімізації маніпуляційного впливу на організаційні рішення 4. Економічні ефекти від зниження ризиків маніпулятивного впливу	4	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>	8
Поточна модульна робота 2					5
Разом за модулем 2		10			20
Разом по дисципліні		20			40
					90

Таблиця 4.2 – Тематичний план навчальної дисципліни «Маніпуляційна стійкість у ділових комунікаціях» для ЗДВО заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми «Ефективність управління трудовими ресурсами в контексті розвитку національної економіки» та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Маніпуляції та економічні рішення: теорія та моделі					
<p>Тема 1. Маніпуляції як фактор прийняття економічних рішень <i>Лекція 1</i></p> <p>1. Сутність маніпуляції як економічного феномену та її прояви у ділових комунікаціях 2. Маніпулятивний вплив у системі прийняття економічних рішень 3. Маніпуляції як елемент стратегічної поведінки агентів 4. Економічні наслідки маніпулятивного впливу</p>	2	<p>Тема 1. Маніпуляції як фактор прийняття економічних рішень</p> <p>1. Сутність маніпуляції як економічного феномену та її прояви у ділових комунікаціях 2. Маніпулятивний вплив у системі прийняття економічних рішень 3. Маніпуляції як елемент стратегічної поведінки агентів 4. Економічні наслідки маніпулятивного впливу</p>	-	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	12
<p>Тема 2. Інформаційна асиметрія в економіці та її наслідки</p> <p>1. Поняття та джерела інформаційної асиметрії 2. Економічні наслідки інформаційної асиметрії 3. Моделі та інструменти аналізу інформаційної асиметрії 4. Передумови формування маніпуляційної стійкості в умовах невизначеності та асиметрії</p>		<p>Тема 2. Інформаційна асиметрія в економіці та її наслідки</p> <p>1. Поняття та джерела інформаційної асиметрії 2. Економічні наслідки інформаційної асиметрії 3. Моделі та інструменти аналізу інформаційної асиметрії 4. Передумови формування маніпуляційної стійкості в умовах невизначеності та асиметрії</p>	2	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	12

<p>Тема 3. Економічні моделі аналізу маніпулятивного впливу <i>Лекція 2</i></p> <p>1. Теоретичні основи моделювання маніпуляційної поведінки 2. Моделі маніпуляційної поведінки економічних агентів 3. Інструменти симуляції та прогнозування наслідків маніпуляцій 4. Моделювання механізмів маніпуляційної стійкості</p>	2	<p>Тема 3. Економічні моделі аналізу маніпулятивного впливу</p> <p>1. Теоретичні основи моделювання маніпуляційної поведінки 2. Моделі маніпуляційної поведінки економічних агентів 3. Інструменти симуляції та прогнозування наслідків маніпуляцій 4. Моделювання механізмів маніпуляційної стійкості</p>	-	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	12
<p>Тема 4. Маніпуляції в корпоративних комунікаціях та бізнес-процесах</p> <p>1. Форми маніпуляцій у внутрішніх та зовнішніх комунікаціях організації 2. Маніпулятивні сигнали у внутрішньокорпоративній взаємодії 3. Маніпулятивні сигнали у зовнішньокорпоративній взаємодії 4. Економічні наслідки маніпуляцій на бізнес-процеси та результати діяльності</p>		<p>Тема 4. Маніпуляції в корпоративних комунікаціях та бізнес-процесах</p> <p>1. Форми маніпуляцій у внутрішніх та зовнішніх комунікаціях організації 2. Маніпулятивні сигнали у внутрішньокорпоративній взаємодії 3. Маніпулятивні сигнали у зовнішньокорпоративній взаємодії 4. Економічні наслідки маніпуляцій на бізнес-процеси та результати діяльності</p>	2	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	12

Тема 5. Економічний аналіз маніпуляцій у переговорних процесах і контрактних угодах 1. Маніпуляції у переговорах як інструмент впливу 2. Роль інформаційної асиметрії у переговорних процесах 3. Стратегічні сигнали та моделювання впливу на контрактні рішення 4. Економічні наслідки для контрактних угод		Тема 5. Економічний аналіз маніпуляцій у переговорних процесах і контрактних угодах 1. Маніпуляції у переговорах як інструмент впливу 2. Роль інформаційної асиметрії у переговорних процесах 3. Стратегічні сигнали та моделювання впливу на контрактні рішення 4. Економічні наслідки для контрактних угод		<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>	14
Поточна модульна робота 1					5
Разом за модулем 1		4		4	67
Модуль 2. Механізми маніпуляційної стійкості					
Тема 6. Оцінка економічної вразливості до маніпуляцій <i>Лекція 3</i> 1. Визначення та критерії маніпуляційної вразливості 2. Інструменти ідентифікації джерел маніпуляцій 3. Оцінка маніпуляційних ризиків та вразливостей 4. Моделювання впливу маніпуляційних ризиків	2	Тема 6. Оцінка економічної вразливості до маніпуляцій 1. Визначення та критерії маніпуляційної вразливості 2. Інструменти ідентифікації джерел маніпуляцій 3. Оцінка маніпуляційних ризиків та вразливостей 4. Моделювання впливу маніпуляційних ризиків		<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>	12

<p>Тема 7. Стратегії протидії маніпуляціям у корпоративних рішеннях</p> <p>1. Ідентифікація видів маніпуляцій в організації 2. Стратегічне планування як засіб зниження маніпулятивної вразливості 3. Розробка внутрішніх механізмів зниження маніпуляційних ризиків 4. Формування культури прозорості, етики та доброчесності у прийнятті рішень.</p>	<p>Тема 7. Стратегії протидії маніпуляціям у корпоративних рішеннях</p> <p>1. Ідентифікація видів маніпуляцій в організації 2. Стратегічне планування як засіб зниження маніпулятивної вразливості 3. Розробка внутрішніх механізмів зниження маніпуляційних ризиків 4. Формування культури прозорості, етики та доброчесності у прийнятті рішень.</p>	<p>2</p>	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	<p>12</p>
<p>Тема 8. Маніпуляції на ринку та інформаційна безпека організацій</p> <p>1. Форми маніпуляцій на фінансових та товарних ринках 2. Вплив маніпулятивних сигналів на ціни, попит і пропозицію 3. Методи оцінки вразливості ринкових процесів 4. Інформаційна безпека та управлінські стратегії підвищення стійкості</p>	<p>Тема 8. Маніпуляції на ринку та інформаційна безпека організацій</p> <p>1. Форми маніпуляцій на фінансових та товарних ринках 2. Вплив маніпулятивних сигналів на ціни, попит і пропозицію 3. Методи оцінки вразливості ринкових процесів 4. Інформаційна безпека та управлінські стратегії підвищення стійкості</p>		<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	<p>14</p>

<p>Тема 9. Формування корпоративної маніпуляційної стійкості <i>Лекція 4</i></p> <p>1. Концепція цілісної корпоративної маніпуляційної стійкості 2. Формування системи управління маніпуляційною стійкістю 3. Комплексні підходи до оцінки та адаптації маніпуляційною стійкістю 4. Вплив маніпуляційної стійкості на стратегічну поведінку</p>	2	<p>Тема 9. Формування корпоративної маніпуляційної стійкості</p> <p>1. Концепція цілісної корпоративної маніпуляційної стійкості 2. Формування системи управління маніпуляційною стійкістю 3. Комплексні підходи до оцінки та адаптації маніпуляційною стійкістю 4. Вплив маніпуляційної стійкості на стратегічну поведінку</p>	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>	12
<p>Тема 10. Маніпулятивні ризики стратегічного управління організацією</p> <p>1. Ідентифікація маніпулятивних ризиків у стратегічному управлінні 2. Вплив маніпулятивних ризиків на досягнення корпоративних цілей 3. Механізми мінімізації маніпуляційного впливу на організаційні рішення 4. Економічні ефекти від зниження ризиків маніпулятивного впливу</p>		<p>Тема 10. Маніпулятивні ризики стратегічного управління організацією</p> <p>1. Ідентифікація маніпулятивних ризиків у стратегічному управлінні 2. Вплив маніпулятивних ризиків на досягнення корпоративних цілей 3. Механізми мінімізації маніпуляційного впливу на організаційні рішення 4. Економічні ефекти від зниження ризиків маніпулятивного впливу</p>	2	<p><i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i></p>
Поточна модульна робота 2				5
Разом за модулем 2		10	20	45
Разом по дисципліні		20	40	90

Розділ 5. Оцінювання результатів навчання

Система поточного і підсумкового контролю має за мету оцінювання рівня сформованості тих чи інших компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Об'єктами контролю є: робота студентів на лекціях, практичних заняттях, якість та своєчасність виконання завдань самостійної роботи, поточних модульних робіт. Контрольні заходи здійснюються науково-педагогічними працівниками і включають поточний і підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється при проведенні лекцій, семінарських занять, перевірки виконання індивідуальних і домашніх завдань та має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу навчальної дисципліни. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та умінь студента самостійно опрацьовувати та засвоювати певний навчальний матеріал, здатність осмислювати зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Підсумковий контроль знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється у формі ПМК (заліку). Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни при формі контролю у формі ПМК (заліку) визначається як сума балів за поточну успішність та поточний модульний контроль.

Таблиця 5.1 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни для ЗдВОденної та заочної форми навчання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5 виконання домашнього завдання – (10 балів); робота на семінарських заняттях (10 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів); виконання завдання для самостійної роботи (10 балів).	50
Модуль 2 (теми 6-10): виконання домашнього завдання – (10 балів); робота на семінарських заняттях (10 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів); виконання завдання для самостійної роботи (10 балів).	50
Разом	100

З метою мотивації ЗдВО до активного та якісного виконання усіх видів навчальної роботи протягом семестру до загальної підсумкової оцінки можуть бути додані бали у розмірі до 10 % від загальної підсумкової оцінки, коефіцієнт мотивації (0,1). Мотивація студентів застосовується за умови виконання ними всіх видів навчальної

роботи, які передбачені робочим навчальним планом підготовки студентів і робочою програмою з навчальної дисципліни незалежно від результатів виконання.

До загальної підсумкової оцінки можуть бути додані додаткові бали за додаткові види робіт (табл. 5.2). **За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів.** Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 5.2 - Система нарахування додаткових балів за видами робіт

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	Виконання та успішний захист творчого індивідуального завдання	5-10
	Підготовка презентації за окремим питанням або темою	3-5
	Підготовка відеоролика навчального характеру	3-5
	Підготовка та захист реферату	3-5
	Конспектування питань для самостійного вивчення (за 1 питання)	1
	Результати неформальної освіти	до 20
	Опрацювання додаткових матеріалів ДК	до 20
2. Науково-дослідна	Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-10
	Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5
	Участь у роботі студентських наукових гуртків	5

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні рекомендовані джерела інформації:

1. Ділова комунікація [Текст] : навч. посіб. / Вовк О. Б. [уклад.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2021. - 182 с.
2. Ільганаєва В. О. Соціальні комунікації [Текст] : словник-довідник / В. Ільганаєва. - Київ : Ліра-К, 2022. - 327 с.
3. Комунікативний менеджмент [Текст] : конспект лекцій / [уклад.: Р. Г. Дубас, О. О. Кучмєєв] ; ЗВО "Відкрит. міжнарод. ун-т розвитку людини "Україна". - Київ : Ун-т "Україна", 2022. - 151 с.
4. Комунікації в менеджменті [Текст] : навч. посіб. / Долинський С. В. [та ін.] ; [за наук. ред. Кухара Р. Б.]. - Київ : Ун-т "Україна", 2022. - 276 с.
5. Комунікаційний тренінг [Текст] : практикум для здобувачів вищ. освіти ОС "Бакалавр" спец. 231 "Соціальна робота" / [уклад.: І. В. Прожого, Ю. П. Городиська] ; Нац. авіац. ун-т. - Київ : НАУ, 2022. - 78 с.
6. Business communications / Y. Levchenko, I. Britchenko – Sofia: Prof. Marin Drinov Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences, 2021. – 124 p.
7. Бізнес-комунікації: навчально-методичний комплекс [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 075 «Маркетинг», освітньо-професійної програми «Промисловий маркетинг» / Укладач: Л.М. Шульгіна – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 151 с

Додаткові рекомендовані джерела інформації:

1. Балджи М. Д. Етика бізнесу [Текст] : навч. посіб. / М. Д. Балджи ; Одес. нац. екон. ун-т. - Київ : Гуляєва В. М., 2021. - 330 с.

2. Берн Ерік Ігри, у які грають люди. Світовий бестселер із психології стосунків [Текст] / Ерік Берн ; [пер. з англ. К. Меньшикова]. - 5-те вид. - Харків : КСД, 2021. - 255 с.
3. Бліхар В. Офіс-менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. / Вячеслав Бліхар, Мар'яна Верескля, Наталія Михаліцька ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. - 347 с.
4. Волошенко, М. О. Психологія професійного спілкування [Текст] : навч. посіб. / М. О. Волошенко, О. В. Азаркіна. - Херсон : Олді плюс, 2021. - 278 с.
5. Гауді Трей Сила запитань. Як ефективно комунікувати й переконувати інших [Текст] / Трей Гауді ; пер. з англ. Олександра Асташова. - Київ : Наш формат, 2022. - 243, [1] с.
6. Еріксон Томас.В оточенні психопатів, або Як уникнути маніпуляцій з боку інших [Текст] / Томас Еріксон ; [пер. зі швед. М. Яковлева]. - Харків : Фоліо, 2021. - 250, [1] с.
7. Калабуха Л. О. Почніть говорити "НІ". Як упевнено відмовляти та викликати повагу [Текст] : [200 практ. прикладів] / Людмила Калабуха. - 8-ме вид., зі змін. - Дрогобич : Коло, 2021. - 230 с.
8. Калюжка Н. С. Етика професійного і ділового спілкування [Текст] : навч.-метод. посіб. / Н. С. Калюжка ; Ун-т Григорія Сковороди в Переяславі. - Київ : Гуляєва В. М., 2022. - 227 с.
9. Конфліктологія : навч. посібник для студентів ВНЗ / [Г.В. Гребеньков, І.І. Ковальова, Ю.М. Красноносів та ін.] ; за ред. Г.В. Гребенькова ; М-во внутр. справ України, Донец. юрид. ін-т Луган. держ. ун-ту внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. – Львів : Магнолія 2006, 2021. – 228 с.
10. Саймон Джордж В овечій шкурі. Маніпулятор. Виявити та здолати [Текст] / Джордж Саймон ; [пер. з англ. Ярослава Лебеденка]. - Харків : КСД, 2022. - 205, [2] с.
11. Чанс Зої Психологія впливу та переконання. Як отримати все, що забажаєш [Текст] / Зої Чанс ; [пер. з англ. О. Мала]. - Харків : КСД, 2022. - 287 с.
12. Riker, W. H. The Art of Political Manipulation Text / W. H. Riker. – Lon don : Yale University Press, 1986. – 192 p

Ресурси для неформальної освіти:

1. Курс «Кризові комунікації» : Освітній серіал. – Реєстрація за посиланням:<https://osvita.diia.gov.ua/courses/crisis-communications>

(Курс розроблено з ініціативи Національного агентства України з питань державної служби спільно з Програмою розвитку ООН в Україні та за сприяння Міністерства цифрової трансформації України для платформи Дія.Цифрова освіта. Курс розроблено за фінансової підтримки Уряду Данії та Уряду Німеччини.*Після успішного завершення онлайн-курсу надається сертифікат*)

2. Курс «Кризові комунікації в управлінні персоналом»: Освітній серіал.— Реєстрація за посиланням: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/crisis-communications-in-personnel-management> (Освітній серіал створено з ініціативи Національного агентства України з питань державної служби спільно з Програмою розвитку ООН в Україні та за сприяння Міністерства цифрової трансформації України для платформи Дія.Освіта. Курс розроблено за фінансової підтримки Уряду Данії та Уряду Німеччини.*Після успішного завершення онлайн-курсу надається сертифікат*)

3. Курс «Управління організацією».— Реєстрація за посиланням: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/management-of-the-organization/> (Навчальний курс «Управління організацією» (за матеріалами Університету Іллінойсу, Урбана-Шампейн, український переклад) спрямований на формування здатності системно аналізувати управлінські виклики та знаходити ефективні рішення. Курс забезпечує глибоке розуміння складнощів організаційного життя, засвоєння ключових теоретичних підходів та практичних інструментів для впровадження змін і прийняття стратегічних рішень.*Після успішного завершення онлайн-курсу надається сертифікат*)

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни «Маніпуляційна стійкість у ділових комунікаціях» включає у себе:

- загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office;
- спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає в себе дистанційний курс в середовищі Moodle.